

Koncepcja kuratorska

Redefining. Polish-Ghanaian Textile Narratives

Natalia Bradbury

Pawilon tematyczny OmenaArt Foundation na Malta Biennale 2026 prezentuje monumentalne instalacje tekstylne będące efektem współpracy artystów z Polski i Ghany. Projekt ten interpretuje hasło CUT | CLEAN | CLEAR, zagłębiając się we wspólną historię Polski i Ghany, nienaznaczoną opresją, lecz wzajemną pomocą, wymianą kulturową i solidarnością.

Wystawa ma na celu zaproponowanie konstruktywnej, pełnej nadziei wizji przyszłości, opartej na możliwości międzykulturowej współpracy zakorzenionej w równości, szacunku i wspólnym człowieczeństwie. W tym duchu koncepcja silnie czerpie z filozofii Ubuntu – „jestem, ponieważ jesteście” – południowoafrykańskiej etyki podkreślającej współzależność ludzi, empatię i wspólnotowość. Ubuntu wzmacnia przesłanie wystawy: tożsamość i postęp nie są dążeniami jednostkowymi, lecz zbiorowymi procesami budowanymi poprzez wzajemne uznanie, szacunek i wrażliwość.

Istotnym elementem ekspozycji będzie specjalnie zamówiona ścieżka dźwiękowa autorstwa kompozytora Mariusza Szypury, stanowiąca integralną część wystawy. Ten oryginalny utwór dźwiękowy będzie uzupełnieniem prac tekstylnych. Tematykę współpracy, solidarności i współtworzenia pogłębi wielozmysłowe doświadczenie wystawy i wciągnie widzów w narrację o wielowymiarowym charakterze.

Kontekst historyczny

W latach 60. XX wieku, w czasie globalnej fali dekolonizacji, Polska udzielała wsparcia edukacyjnego i zawodowego nowo niepodległym państwom afrykańskim, w tym Ghanie. Pomoc ta była częścią szerszej inicjatywy bloku wschodniego, mającej na celu zacieśnianie relacji z Globalnym Południem. Studenci z Ghany byli zapraszani do studiowania w Polsce, często rozpoczynając swoją drogę rocznym kursem języka polskiego w Łodzi, a następnie podejmując studia na różnych kierunkach. Równolegle polscy specjaliści – artyści, inżynierowie i architekci – byli delegowani do Ghany, gdzie uczestniczyli w procesach rozwojowych kraju.

Ta wymiana nie miała charakteru wyłącznie transakcyjnego, lecz była autentycznym partnerstwem opartym na wspólnych ideach postępu i wzajemnego szacunku. Te międzykontynentalne relacje przypominają o niewykorzystanym potencjale internacjonalizmu, który pozostaje niezwykle aktualny również dziś. Silna i wyjątkowa więź między Ghaną a Polską w latach 60. stanowi ważny, choć wciąż niedostatecznie zbadany rozdział historii globalnej solidarności. Fakt, że relacja ta wygasła, zanim mogła w pełni się rozwinąć, pozostawia przestrzeń dla artystycznej wyobraźni i odnowionego dialogu.

Organizatorzy

Partnerzy

Re/Polish-Ghanaian Textile Narratives / defining

Pawilon podejmuje ten wątek, reaktywując moment historycznego optymizmu. Traktuje to, co pozostało niedokończone, nie jako stratę, lecz jako szansę – zapraszając artystki i odbiorców do kontynuowania opowieści, która została wstrzymana, ale nie zakończona.

Jak powiedział Kwame Nkrumah, pierwszy prezydent Ghany, wkrótce po odzyskaniu przez kraj niepodległości:

„Nie patrzymy ani na Wschód, ani na Zachód; patrzymy naprzód.”

Wypowiedziane w chwili naznaczonej ogromnym potencjałem, słowa te rezonują z duchem wystawy, która jest zakorzeniona w przeszłości, lecz zdecydowanie skierowana ku przyszłości.

Łódź stała się w tym okresie ważnym ośrodkiem dla afrykańskich studentów, symbolizując skrzyżowanie tych transnarodowych relacji. Jednocześnie miasto posiada długą tradycję jako centrum produkcji i sztuki tekstylnej w Polsce, co dodatkowo wzbogaca ramy tematyczne projektu. Czerpiąc z tego podwójnego dziedzictwa – miejsca wymiany kulturowej i innowacji tekstylnych – wystawa rozwijana jest we współpracy z Centralnym Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, którego kontekst instytucjonalny pogłębia dialog pomiędzy przeszłością i teraźniejszością, lokalnym i globalnym, materialnym i politycznym.

Prezentowane prace

Prezentowane dzieła powstaną w ramach dedykowanej rezydencji artystycznej na Malcie, realizowanej w miesiącach poprzedzających Biennale. Trzy artystki – z Ghany i Polski – stworzą nowe instalacje tekstylne, czerpiąc inspirację z rodzimych tradycji kulturowych oraz maltańskiego dziedzictwa artystycznego.

Ernestina Mansa Doku jest artystką z Ghany, która mieszka i pracuje w Akrze. W swojej twórczości Doku czerpie inspirację z natury oraz sposobów, w jaki dostosowuje się ona do zmieniających się warunków i otoczenia: przeciska przez szczeliny, przywiera do różnych powierzchni, splata z innymi obiektami i adaptuje do każdych okoliczności. Poprzez swoją praktykę artystka podejmuje próbę zakwestionowania antropocentrycznego postrzegania życiowego doświadczenia, otwierając przestrzeń dla perspektywy posthumanistycznej. Eliza Proszczuk jest polską artystką wizualną, doktorą sztuki, wykładowczynią akademicką i badaczką. Pracuje z tekstyliami, obiektami przestrzennymi oraz kolażem, traktując sztukę jako narzędzie zmiany społecznej i przestrzeni emancypacji. Jej praktyka artystyczna koncentruje się na zagadnieniach pamięci, dziedziczenia oraz historii kobiet. Inspiracją są dla niej słowa Pier Paolo Pasoliniego: „Kultura jako więzienie, sztuka jako wyzwolenie”. Konsekwentnie tworzy przestrzenie, w których sztuka staje się polem eksperymentu, terapii i transformacji społecznej. W twórczości polskiej malarki Marty Nadolle pojawiają się takie tematy jak miłość, alienacja, dorastanie, intymność, relacje międzyludzkie oraz emocje. Artystka przetwarza współczesny pejzaż miejski jako formę nowoczesnej weduty, splatając bezpośrednie doświadczenie urbanistyczne z inspiracjami zaczerpniętymi z kultury ludowej. Łącząc te pozornie odległe elementy, zaciera granice pomiędzy centrum a peryferiami, sferą publiczną i prywatną. Tworzy przestrzeń, w której narracje wielkiego miasta spotykają się z autentycznością i intymnością tradycyjnego rzemiosła oraz folkloru.

Dzieła stworzone przez Doku, Proszczuk i Nadolle będą również aktywnie angażować lokalną społeczność Malty, ze szczególnym uwzględnieniem bogatych tradycji tkackich wyspy. Przenikanie narracji ghańskich, polskich i maltańskich odzwierciedla ideę transnarodowej solidarności, syntezy kulturowej oraz zasady Ubuntu – bycia częścią wspólnoty.

Organizatorzy

Partnerzy

Re/Polish-Ghanaian Textile Narratives / defining

Artystki wykorzystają tekstylia i przetworzone materiały do stworzenia monumentalnych instalacji, które odzwierciedlają hasło CUT | CLEAN | CLEAR:

- CUT – fragmentowanie i ponowne składanie elementów jako symbol demontażu narracji kolonialnych i budowania nowych, sprawiedliwych relacji.
- CLEAN – użycie materiałów odzyskanych i naturalnych, symbolizujących oczyszczenie z historycznych nieporozumień i przyjęcie autentycznych, wspólnych historii.
- CLEAR – transparentna narracja ukazująca złożoność i głębię relacji polsko-ghańskich, wolna od kolonialnych klisz.

Medium tekstylne, głęboko zakorzenione w tradycjach Polski, Ghany i Malty, stanowi idealny nośnik dialogu. Umożliwia splatanie opowieści, pamięci i tożsamości, tworząc tkaninę, która oddaje hołd przeszłości, a jednocześnie odważnie projektuje wspólną, pełną nadziei przyszłość opartą na wartościach Ubuntu.

Malta jako kulturowy pomost

Położona pomiędzy Afryką a Europą Malta od wieków pełniła rolę skrzyżowania kultur i idei. Jej geograficzne i symboliczne usytuowanie czyni ją idealnym miejscem dla wystawy, której celem jest łączenie kontynentów, tradycji i historii.

Dziedzictwo tekstylne wyspy oraz żywa obecność rzemieślniczych praktyk tkackich sprawiają, że Malta jest nie tylko lokalizacją, lecz aktywnym współtwórcą projektu. Kamieniołomy wapienia, kształtujące krajobraz wyspy, rezonują z tematami transformacji i odnowy obecnymi w centrum wystawy, naturalnie wpisując się w cel Biennale, jakim jest przemysł i przededefiniowanie narracji kulturowych.

Pawilon ma na celu odzyskiwanie historii, celebracją solidarności i – przede wszystkim – pełną nadziei propozycją na przyszłość. Poprzez uwypuklenie relacji współpracy pomiędzy Ghaną a Polską – opartej na szacunku, empatii i wspólnym rozwoju – wystawa podważa uproszczone perspektywy historyczne i proponuje nowe spojrzenie na postkolonialną wymianę kulturową.

Zaprasza odbiorców do wyobrażenia sobie, jak mogą wyglądać procesy uzdrawiania i współpracy – zakorzenione w godności, wspólnej kreatywności i filozofii Ubuntu, gdzie człowieczeństwo postrzegane jest nie jako zbiór jednostek, lecz jako wzajemnie powiązana całość.

Organizatorzy

Partnerzy

